

กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา
ในทศวรรษที่สองสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

A Participatory Management Process in Accordance with
Educational Reform in the Second Decade for Basic Education

กานต์ อัมพานนท์

กลุ่มวิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ประเพณีวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ประจำปีงบประมาณ 2555

กานต์ อัมพานนท์. 2555. *กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กลุ่มวิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างกระบวนการการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารกับคณะกรรมการสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อประเมินกระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารกับคณะกรรมการสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ ประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ไม่ใช่ผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดสระบุรี และลพบุรี จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 375 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชัยบาดาลวิทยา โรงเรียนชุมชนวัดจวงโกมิตรภาพที่ 157 โรงเรียนวัดโบสถ์ โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี และโรงเรียนวัชรวิทยา ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 5 คน กรรมการสถานศึกษา 5 คน รวม 10 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาสาระสำคัญและแจกแจงความถี่ตามประเด็นที่วิเคราะห์ได้

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมมากคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน รองลงมาคือระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ด้านการประเมินผล และด้านการปฏิบัติ ส่วนปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม มีระดับปัญหามาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับปัญหามากคือด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ รองลงมาคือระดับปัญหามานกลางด้านการวางแผน และด้านการประเมินผล การทดสอบสมมติฐานพบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมและปัญหาในด้านการวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผลในการบริหารจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งเป็นโรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนในฝัน สถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน และสถานศึกษาที่บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมได้ดี (Best Practice) ด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมแล้วนำผลจากการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มาสังเคราะห์เป็นกระบวนการกลยุทธ์การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ กระบวนการกลยุทธ์ชุดขีดความสามารถ “POT TEAM Strategy Model” ประกอบด้วย 7 กระบวนการ ดังนี้

- P คือ Potentiality ขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน
- O คือ Organization การบริหารจัดการโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสม
- T คือ Transparency การสร้างแรงศรัทธาและการบริหารจัดการแบบโปร่งใส
- T คือ Teamwork การทำงานเป็นทีม
- E คือ Evaluation ความเข้าใจในกระบวนการประเมินผล
- A คือ Adaptation การปรับเปลี่ยนการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์
- M คือ Motivation การสร้างแรงจูงใจในการทำงานตามบทบาทหน้าที่

ผลการทดลองกระบวนการทั้ง 7 กระบวนการ ด้วยวิธีสัมมนากลุ่ม พบว่ากระบวนการดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้จริง ผลการตรวจสอบกระบวนการทั้ง 7 กระบวนการ ด้วยวิธีการทดลอง พบว่ากระบวนการดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้

kant ampanon. 2055. *A Participatory Management Process in Accordance with Educational Reform in the Second Decade for Basic Education*. Research in Fundamental Education, Faculty of Education, Phetchabun Rajabhat University.

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to initiate the participative administration process for basic educational institution in accordance with education reform 2) to evaluate the participative administration process for basic educational institution in accordance with education. This research is an experimental and a mixed research representing both quantitative and qualitative research. The samples for this research were 375 basic educational institution committees from Saraburi and Lopburi province. Simple sampling technique was used in order to get the sample group. The employed statistics were mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA. As for the qualitative research, it was conducted by interviewing five school administrators and five basic educational institution committees from the schools regarded as best practice schools. Those were Chaibadanwitthaya School, Watjonggo 157 School, Watboat School, Anubaan Supanburi School, and Watcharawitthaya School.

The results indicated that the participation of basic educational institution committees was at moderate level overall. When consider for respective aspect, it revealed that the high level of participation belonged to the planning process, followed by the lower level; the process of evaluation and implementation, which belonged to moderate level. Apart from this, the research also examined the problems that the basic educational institution committees encountered in their education management. It was found that the problems that the basic educational institution committees encountered in their education management belonged to high level overall. For respective aspect consideration, the high level of problems were in the participation in implementation, followed by the participation in planning and evaluation, which was at moderate level. Moreover, the hypothesis testing showed that there was no difference in the participation and the encountered problems in planning and evaluation for education management among the basic educational institution committees, who were different in gender, educational background, rank, and working experience. Furthermore, the research also investigated an in-depth interview responded by administrators and basic educational

institution committees from the schools regarded as best practice school, lab school, royal award school, and prototype school.

Consequently, the results of the quantitative and qualitative research were synthesized and then brought about the participative administration process between school administrators and basic educational institution committees. Which is called "POT TEAM Strategy Model" combining of 7 processes as following

P	refer to	Potentiality
O	refer to	Organization
T	refer to	Transparency
T	refer to	Teamwork
E	refer to	Evaluation
A	refer to	Adaptation
M	refer to	Motivation

According to the experimental results gained from group seminar, it showed that this participative administration processes were practical to school administrators and basic educational institution committees in their education management. In the same way, the experimental results gained from experimentation revealed that the participative administration processes were applicable to school administrators and basic educational institution committees in their education management as well.